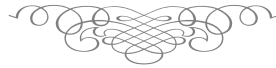

תוכן עניינים

ג	מכ"ה, מאמר ד"יהי אור"
ט	מכ"ו, ענין "שם" איש
יז	מכ"ז, מהו דלי"ת
כד	מכ"ח-ל', מאי ה"א
לה	מ"נ, מאי דבר
מח	פורים ה'תשפ"ד
נט	מנ"א, רוח בהנהגת קב"ה
פד	מנ"ב, לי הכסף ולי הזהב
צח	הגדה של פסח (תשפ"ד)
קז	מנ"ג, בענין נקרא זהב
קיז	מנ"ד, סוד כבוד קב"ה
קלג	מנ"ה, מה היא בי"ת
קמז	מנ"ו, מאי זהב בסוד שמים
קנז	מנ"ז, שבת קודש
קעב	מנ"ח, ברית אברהם אע"ה

מנ"ט, מאי שמים	קצב
מס"א, מאי צדי	קצט
מס"ב, הנהגת המשפט, והרקע נמצא מברך	רו
מס"ג, מאי ליבו	ריב
מס"ד-ס"ה, סוד הנהגת המשפט	רכא
מס"ו, מאי אף אני	רלח
מס"ז, תשובה בהנהגה ועבודה	רמב
מס"ח, לב פנוי ליראה ואהבה	רנה
מס"ט, השגה ביראת רוממות	רעב
מ"ע, רזא דכתר עליון	רעט
מע"א, עבודת הנביא חבקוק	שג
שבועות ה'תשפ"ד	שכב
מע"ב, חמדת קב"ה	של
מנחם אב ה' תשפ"ד	שמד
מע"ג, בסוד מעשה מרכבה ובראשית	שנא
ימים נוראים התשפ"ה	שנח
ניסוך מים, התשפ"ה	שסד

מכ"ה, מאמר ד"יהי אור"

**מכ"ה אמר רבי ברכיה, מאי דכתיב "ויאמר אלקים
יהי אור ויהי אור" (בראשית א ג) ולא והיה אור (הגר"א גורס
ולא אמר "ויהי כן") משל למלך שהיה לו חפץ נאה והקצהו
עד שזימן לו מקום, ושמהו שם, הדא הוא דכתיב
"יהי אור ויהי אור" שכבר היה.**

ראוי לציין שאה"ג נמי יליף כהגר"א דאמר "פירוש לשון והיה משמע לעתיד,
כמו והיה כיום ההוא אבל ויהי משמע עבר, כאן עיקר דקדוקו מדקאמר קרא ויהי
אור, ולא כתיב ויהי כן כשאר הבריאות והיצורים, או מדלא אמר והיה אור ש"מ
ויהי שהיא מלת עבר".

הנה במערכת האלוהות לרב לא נודע, מפרש רבי יהודה חייט מתניתין דילן
והראוי לענ"ד לעיין, דאמר "ועל האצילות הזה שהוא האור הנאצל (שנתחדש)
במעשה בראשית, אמר בספר הבהיר זה לשונו "אמר ר' ברכיה מאי דכתיב
ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור ולא אמר והיה אור, משל למלך שהיה לו חפץ
נאה והקצהו עד שזימן לו מקום ושמהו שם, הה"ד ויהי אור, שכבר היה" עכ"ל,
ראה גם ראה היאך רמוז בזה מה שאמרת כי לא נתחדש דבר אצלו. וסוד הענין
שקודם שנתגלה האצילות היה האור קדמון יחיד ולא היה נוטה לשום צד מצד
עילוי, והיו כחותיו של הקב"ה נסתרים ונעלמים בתוכו, ולא היה ניכר כבוד

(גימטריא ל"ב בסוד ל"ב דריש ס"י ודי לחכימא), וכשעלה רצון מלפניו להמציא פעליו המשיך תוצאות התעלומות והאמונה בהשואת האחדות שאין אנו יכולים לעמוד על עיקרו, ונאצלו הספירות הקשורות בו כשלהבת הקשורה בגחלת, ושואבים השפע והרצון ממנו ית' כאשר תשאב האבן השואבת הברזל בסגולתה".

הרי לפנינו ביאור מופלא בסוד רצונו העליון קודם יציאה לפועל, והא דנקט הרב חייט ז"ל "אור קדמון" ולא א"ס ב"ה, הוי אכן עדינות וזהירות בתלמודו דאור הוי אור + יו"ד.

איברא אית דרש כמקור לילפותא בזהר בראשית (ט"ז): "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, מהכא איהו שירותא לאשכחא גניזין }דהיינו התחלת התלמוד תורה, כדי מציאת עומק סוד אבי"ע בעסק הוצאה לפועל, כידוע אין אצילות הוצאה לפועל דעדיין שם אל"ה, בערך מדרגה הנמוכה דמחשבה עילאה קודם יציאה לפועל, ומבריאה ולמטה עסקינן ביציאת רצונו יתברך לפועל} היך אתברי עלמא בפרט, דעד הכא הוה בכלל ובתר אתהדר כלל למהוי כלל ופרט וכלל, עד הכא הוה כלל תליא באורא מרזא דאין סוף, כיון דאתפשט חילא בהיכלא עלאה רזא דאלהים, כתיב ביה אמירה ויאמר אלהים, דהא לעילא לא כתיב ביה אמירה בפרט, ואף על גב דבראשית מאמר הוא אבל לא כתיב ביה ויאמר }רוצה לומר אות' מי+אור}, דא ויאמר איהו קיימא למשאל ולמנדע }ר"ל דז"ת בסוד בנין שייך לחקור בת"ת, ולאפוקי מחקירת מחשבה דקב"ה בסוד ג"ר כידוע}, ויאמר חילא דאתרם וארמותא בחשאי }ויחי רל"ד ב} מרזא דאין סוף ברזא דמחשבה, וכ"ו, אור ויהי אור אור דכבר הוה, אור דא רזא סתימא אתפשטותא דאתפשט ואתבקע, מרזא דסתרא דאור עלאה סתימא בקע בקדמיתא ואפיק חד נקודה סתימא מרזא דיליה, דהא אין סוף בקע מאורא דיליה וגלי האי נקודה י', כיון דהאי י' אתפשט מה דאשתאר אשתכח אור מההוא רזא דההוא אור סתימאה, כד אשתכח מניה נקודה קדמאה י' אתגלי לבתר עליה }נח ס"ה ע"א} מטי ולא מטי, כיון דאתפשט נפק ואיהו הוא אור דאשתאר מאור והיינו אור דכבר הוה, והא קיימא נפק ואסתלק ואתגניז ואשתאר חד נקודה מניה למהוי מטי תדיר באורח גניזו בההיא נקודה, מטי ולא מטי נהיר ביה בארח נקודה קדמאה דנפק מניה ובגין כך כלל אחיד דא בדא נהיר בהאי ובהאי, כד סליק כלל סלקין ואתאחדן ביה ואיהו מטי ואגניז באתר דאי"ן סו"ף וכלל חד אתעביד, ההוא נקודה דאור, אור איהו".

עולה בהירות במאמר הרב ד"אור" אכן בערך א"ס ב"ה, ועל כן נקט לישנא "ולא היה נוטה לשום צד מעד עילוי", רוצה לומר דבערך מחשבתו ית"ש לא יש דרך לדון פעולה, וטעמא דמילתא דפעולה לעולם בענין יציאה לפועל כידוע, ומחשבתו יתב' אינה מחולקת ממנו חלילה, בגין דא נקט לישנא דנטיה והשכלתה ידועה.

דכל לשון נטיה בתורה נלמדת פעם ראשונה ממטה משה רבינו ע"ה, ואל תשאל מקרא (בראש' י"ב ח) דלישנא "ויט" אמנם על בנין אהל, אך לא הימנו וכיוצ"ב ילפינן אלא כאמור ממטה האותות, וטעמא דמילתא דהטייתו מלמדת דאית ביה ב' מרכיבים, כלומר נחש ומקל, וקרי ליה "מטה" הואיל וכל פעם מתגלה בחינה אחת, אך חבירתה עדיין התם בתוכו כביכול, ולא נבדלת מבחון ונכנסת פנימה, אלא כדאמרן הב' בחינות בתוכו.

איברא דא יליף הרמח"ל בבהירות נאותה, באדיר במרום ח"ב (עמ' עב), "... אלא אחד היוצא מכלם, וזה כבר נתפרש בכמה מקומות, אם כן נאמר שרק כח אחד מן הכחות בלתי מספר שיש לרצון העליון, הוא שרש כל אשר חידש והמציא הרי כאן שרש, ושרש דשרש, דהיינו שרש כל הבריאה הוא זה הכח הנמצא בין כחות הבלתי תכליות, והרצון עצמו הכולל כל בלתי תכליותו הוא שרש הכל, והנה זה הכח האחד לבדו שאמרנו זה מה שנתעורר ראשונה כדי לגלות אל הפועל, וכבר נטה כל הרצון אליו לענין גילוי זה ונקרא מרכז הא"ס כמ"ש במ"א". כיוצ"ב התם (עמ' עו) "... ועל כן זה השלימות לא אתידע כי הוא נסתם, ואפילו מה שמתגלה ממנו אינו נתפס ואינו מושג השגה ברורה ושלימה, והרי כבר שמעת שהרצון כלו נטה אל הכח הפרטי עד שנחשב זה למרכז של כל האור".

השתא נהיר אשר אנן מדברים בערך עליון יתברך, דנטיה אינה חלילה יציאה בערך תחתונים אלא הכל אחד באמת פשוטה, וכל כוחותיו ית"ש אינן מחולקים אצלו, אלא כל חלוקתם לשמות ולגילוי פעולתם רק בערך תחתונים דהיינו ז' תחתונות בעסק הבנין, וע"כ לגילויים אנן מתייחסים כהוצאה לפועל של רצונו העליון יתברך, אך כאמור בערכו רק בחינת נטית הכח אצלו, וניכרים דברי אמת דאצלו ית"ש אמר הרב "ולא היה נוטה לשום צד מעד עילוי", דייקא "צד עילוי" כלומר אצלו יתברך, כדאמרן לא יש דרך לדון אפס קצה חילוק ואפילו

לא נטיה, וכאמור בערכנו שייך לדון הרצון רק ביסוד נטיה ולא בחירה בין טו"ר, ואדרבא תהא הנטיה שרש לבחירה בתחתונים, כנלענ"ד.

אכן במאמר הרב ראוי לדייק מלבד עסק הנטיה, לישנא דא "ולא היה ניכר כבוד", ורוצה לומר דבחינת כבוד עליון בסוד קרא (תהל' קד ב) "עֲטָה־אֹר פְּשִׁלְמָה נוֹטָה שְׁמִים פְּרִיעָה", ולא בכדי נקטנו הגימטריא דל"ב דתנן (ס"י פ"א מ"א) "בשלשים ושתים נתיבות פליאות חכמה חקק י"ה יהו"ה וכ"ו", דמוכח בביאורנו התם ובח"א הכא דלב בסוד הוצאה לפועל דבי"ע, וע"כ הכבוד רק רמוז בו על דרך גמט', הואיל והוא גבוה לאין שיעור מלב וסודו עצום, בערך אותו לבוש אור דקב"ה, והרי לא שייך לדון חילוק חלילה בקב"ה, ועל כן ידון הכבוד בערך כבוד יחודו העליון, עד כדי סוד מחשבה אצלו ית"ש.

אכן הדברים נוראים אך משכילים בענ"ד לדרך איכות עבודה בתלמודנו, ובמ"ע מבואר עומק יסוד הכבוד שאנן מדברים, דהיינו *מחשבה דקב"ה*. ברם המעט כדי חידוד הכא נעלה דנזקק לתלמוד כאן, הנה איתא בתס"ט (קט"ו) מאמר נכבד "ועוד אי הבל אחיך, תא חזי תרין אתוון אלין שמענא דלאתר עלאה הזו סלקין א"י, א' אמון מופלא ומכוסה י' *מחשבה*, דבהאי אתר האבו אדם והבל, ואתמר דאינון א' *כתר עליון י' מחשבה לעילא*, לעילא אסתלק האי חובא. אמר ליה רבי אלעזר אבא, והא כמה מחשבות אינון שכינתא אתקרי מחשבה ואיהי י' מן אדנ"י *וחכמה מחשבה*, וכתר דאיהי א' מן אדנ"י *מחשבה*, וכמה מחשבין אינון דא לעילא מן דא על גב דא הדא הוא דכתיב (קהלת ה') כי גבה מעל גבה שמר וגבהים עליהם, ולעילא מכלהו מחשבה סתימא דכל סתימין עלאה על כל עלאין, דלית מחשבה אחרא לעילא מניה וכמה מחשבין אינון לבושין דא לדא, ואיהו אשתמודע דלא האב אלא *במחשבה דאיהי לבושא*, הדא הוא דכתיב (בראשית ג' י') ואירא כי עירום אנכי ואחבא, אתמר באדם ואחבא ואתמר במשה ויסתר משה פניו. אמר רבי שמעון ברי בודאי *בכלא חאב אדם במחשבה דאיהי לבושא ובמחשבה דאיהי מלגאו*, ובגין דא אמר למשה בזמנא דאמר *הראני נא את כבודך*, אמר כי לא יראני האדם וחי, דאם זכה שיראני וחי לעולם, ובגין דא אמר ליה לא תוכל לראות את פני ולאן אינון פנים הכא, אלא פנים דלא נראין באתר דאשתמודע עלת העלות ובאתר דאתגלייא, וחובא דאדם גרים דלא יכיל משה לאסתכלא ביה כל שכן אחרא, דעלת העלות אסתלק ממחשבה דחאב בה אדם, ובגין דא עין לא תשורהו ומחשבה לא תכילהו, לא

יכיל לאשגא ליה דאיהו חי החיים, ובאתר דאיהו שרייא לית מיתה תמן, ומחשבה דאסתלק מניה בודאי איהו חכמה לבושא לחכמה סתימאה, בודאי בה האב אדם ובגין דא אתמר ביה ואירא כי עירום אנכי ואחבא. אמר רבי אלעזר והא מהכא משמע דלא האב במחשבה עלאה, אלא בההוא דאיהו לבושא מינה ואשתאר איהו בההיא, דאיהו מלגאו במוחא בלא קרקפתא, ובגין דא "ואירא" דאזדעזע מההיא דלגו מן מחשבה סתימא דאיהו עלת העלות. אמר ליה רבי שמעון ברי במחשבה דאיהו מוחא, אוף הכי חב דזרעא מתמן נפיק, דאיהו נביעו דאילנא דחיי דאיהו אור קדמון ואור צח ואור מצוחצח, תלת טפין דאתרמיזו בי' עלאה קוצא דלעילא וקוצא דלתתא וגין באמצעיתא, וערב תמן חשך דאפסיק בין עלת העלות למוחא סתימא, ובגין דא כי לא יראני האדם וחי, עד דההוא חשך אתעבר מתמן, ודא איהו רזא כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכ"ם, ובגין ההוא חשך לית מחשבה יכילא לאשגא תמן כל שכן עין, עד דאתעבר מתמן ההוא חשך, וכגוזנא דיליה לתתא אית עננא השוכא דאתמר בה סכתה בענן לך וכ"ו, אזדעזע רבי אלעזר וכלהו חברייא ואזדעזעו סבין מארי דמתיבתא, אמר רבי אלעזר עד כען לא ידענא דחובא דאדם הכי הוה עלאה דמטא לאתר עלאה דכל עלאין, אמר אבא הב לי רשו למשאל אף על גב דלא אתייהיב רשו לכל בר נש למשאל כל שכן למנדע, אמר ליה אימא ברי, דהא רעוא אשתכח ורשותא אתייהיב לנלאה כל מה דיכילנא למנדע, אמר ליה אבא אשתמודע בגין ההוא חשך דאפסיק בין עלת העלות למחשבה סתימא,

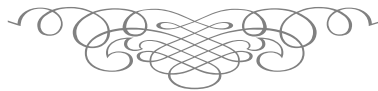
דעלת על כל העלות לא אשתתף בשום מחשבה סתימא כל שכן גלייא ולא בשום אור גניז וטמיר וקדמון וצח ומצוחצח, אמר ודאי הכי הוא דאם אלין נהורין ומחשבין הוו מניה לא הוה יכיל חשך לאפרשא, אבל עלת על כל העלות איהו על כל נהורין גניזין וסתימין כנשמתא בגופא, ואור קדמון אף על גב דאיהו סתים וגניז ואיהו קדמון לכל ספירן ולכל אתוון ונקודי וטעמי, הכי איהו לגבי עלת על כל העלות כגופא לגבי נשמתא, דבעלת העלות לית ביה גוון ולא צורה ולא דיוקנא ולא שותפו ובאתר דעין לא שליט מאן יכיל למעבד דמיון".

גו נהיר תלמוד רשב"י ור"א בערך ענין הכבוד, דקמ"ל מהדרש ד "חכמה" = מחשבה, ועוד הא דיוק "מחשבה דאיהו לבושא", ועוד ראוי לדייק התם לישנא "...ובמחשבה דאיהו מלגאו, ובגין דא אמר למשה בזמנא דאמר הראני נא את

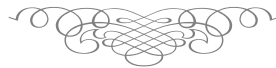
כבודך", ועוד "...ומחשבה דאסתלק מניה בודאי איהו חכמה לבושא לחכמה סתימאה", קמ"ל דכבוד עליון בסוד יחוד כבוד יחוד מלכותו יתברך, והוא הוא סוד מחשבה עילאה בערך חכמה, והכל נידון בערך מלבוש לעצמותו ית"ש.

איברא הכי ראוי לחתום הביאור דמתני' התם שנתה בכבא אחרונה "... ואומר "וה' בראשם" (מיכה ב ג). דקיימא לן דכל שם הכתוב ביו"ד ה"א וי"ו ה"א, מיוחד הקב"ה ומקודש בקדש. ומאי בקדש, בהיכל הקדש ואנה היכל הקדש הוי אומר במחשבה, והיינו אל"ף".

השתא הרי ידוע לכל לומד ח"ן סוד היכל בערך מלכות = כבוד, ודי לחכימא כדי בהירות יסוד אור דמתניתין, רוצה לומר ד"אור שהיה" הוא המחשבה דקב"ה, והיא חכמה בערך כבוד קודם יציאה לפועל דרצונו העליון, ולכך מכוונים דברי תנא דמתניתין לענ"ד, וה' ית"ש יצילנו מטעות.

מכ"ו, ענין "שם" איש

מכ"ו אמר רבי אמוראי, מאי דכתיב "ה' איש מלחמה" (שמות טו ג), אמר ליה מר רחומאי ברבי, לא תבעי לך מילתא דפשיטא, שמע לי ואמלכינך. אמר לו, למה הדבר דומה למלך שהיה לו דירות נאות, ושם שם לכל אחד ואחד מהם, וכולן זו טובה מזו, אמר אתן לבני דירה זו ששמה אל"ף, גם זו טובה ששמה יו"ד, גם זו טובה ששמה שי"ן. מה עשה אספן כל השלשה ועשה מהם שם אחד ועשה מהם בית אחד, אמר לו עד מתי תסתום דבריך, אמר לו בני, אל"ף ראש, יו"ד שני לה, שי"ן כולל כל העולם, ולמה שי"ן כולל כל העולם מפני שכתוב בה תשובה.

הנה הראוי לענ"ד לפתוח בדרש נוסף, הואיל ופתח הכא ב"איש" ואית מאמר נכבד בתמ"ט (פ"ה:) והגר"א מבארו ומעלהו על מתני' דילן "ויקרא האדם שמות וגומר דא ההוא דאתמר ביה כתפארת אדם לשבת בית, דקרא שמהן לכל חיות הקדש ולכל שרפים ואופנים וצבא דלעילא, לכל חד קרא ליה בשם ידיע,

ובדרגא ידיעא לאשתמוזדע לכל חד מאתר דאתנטיל, כגוונני דנחלי ימא דאתחזרו לאתר דאתנטילו בשליחותא, הדא הוא דכתיב (קהלת א') "כל הנחלים הולכים אל הים וגומר", אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת, מאתר דאזלין תמן חזרין בשליחותא, מרוב אונים דא כתר עלאה, ואמיץ כח דא חכמה, מאי כח דיליה אימא עלאה {בינה} איש לא נעדר, איהו כללא דתלת ספירן, מאי איש י"י איש מלחמה י"י שמו, איש א' כתר עלאה י' חכמה ש' שרשא דאילנא דאיהי אימא עלאה תשובה ודאי".

הביאור "מרוב אונים וכ"ו, דאון הוא כח כמו שכתוב (בראשית מט ג) כחי וראשית אוני, ואמר לקמן בתיקון נ"ב תוקפא דיליה נביעו דלית ליה סוף, דשם אין סוף וזהו מרוב אין סוף וזהו מרוב אונים. ואמיץ כח, כמו שמפרש והולך שהוא מאמץ הכח, כ"ח מ"ה, ואמיץ כח הוא חו"ב, וכן אמר למטה מרוב אונים כולל תפארת נצח הוד, ועיין מה שכתבתי שם. וחוזר וכולל כל כח"ב איש כו' כמו שמפרש והולך, ורוצה לומר לכלם בשם יקרא מאלו ג"ד שהן כללא דכלהו לא נעדר אחד מהם דלית ליה שם משם. ש' כו' תשובה ודאי, אמר ודאי שהוא ידוע מתנאים הקודמים, וכמו שאומר בס' הבהיר (מכ"ו); א"ר אמוראי מאי דכתיב ה' איש מלחמה כו' א"ל בגין אל"ף ראש, יו"ד שני לה, שי"ן כולל כל העולם, ולמה שי"ן כולל כל העולם, מפני שכתוב בה תשובה, ואמר שם (מפ"א); שורש דשין דומיא דשורש האילן ושורש כל האילן הוא מעיקרו".

איברא דיוק הגר"א ממפ"א מלמד תורף מתניתין לענ"ד, דבפשטות אילן סוד ז"א כידוע, ואיש במספר = 311, רוצה לומר סוד ה' גבורות שיוצאים מאימא עילאה, דכל היוצא מאימא בערך גבורות דרק בתוכה דנין רחמים, ואימא בסוד תשובה כידוע ואשר ע"כ כל בחינה, בשם המפורש יתברך תידון בעומק יסוד יציאה כביכול והשבה.

אכן עדינות ההשכלה מבוררת, דמחד גיסא שרש הוי חלק מהאילן, דסו"ס כל בנין [אילן] זקוק לשרש יסוד (בנין), ומאידך "שורשו מעיקרו" ורוצה לומר דנפק האילן אימא עילאה, ותכונתו שניטע שוב ושוב בענין עמוק, בערך רצון ה' ית"ש ומכוון לענ"ד לגילוי, דהיינו כל עוד העולם קיים מפרנסו תרתי משמע, דהנהגתו יתב' הנהגת המשפט כידוע, ואית בה רחמים ודין כהדדי, ולאפוקי מדין גמור בערך יצחק אבינו ע"ה.

אמנם אנן מנוסים ומלומדים, בסדר עיבור ולידה בענין י"ה בערך או"א, ואם כן ראוי לילף היסוד הכא, דנקט "איש" בענין כח"ב ולא חב"ד, יש לומר דהיא הנותנת ואה"נ בשרש עסקינן, וכאמור הרמז ה' גבורות שיוצאות מאימא ולא ו"ק, וממילא הנידון בערך הנהגת הקדושה דאריך ואו"א, ועל כן אין באמת שאלה אלא ביאור בסוד מחשבה דערכו ית"ש.

איברא לגופא דמילתא ראוי להזכיר תלמוד מ"ע, דהתם נידון המשנה "מחשבה" עילאה בערך כתר עליון, ולית כל בחינה של חלוקה לפרטים, מלבד החלוקה של חו"ב ביחס לגילוי כ"ע, והכא אנן מבחינים במדרגה נוספת של כללים, וכמובן עדיין מחשבה קודם יציאה לפועל, אך בערך עליון בענין בכח של כח, יעוין התם כדי הבהירות הכא, ואין ספק שתלמוד התיקון וביאור הגר"א מחדדים כלל נידון המשנה, דהיינו "איש" דנפק מתשובה ודי לחכימא.

על כל פנים אית לן השתא לבאר פרטי מתניתיך, וראשון במעלה בתלמודנו עסק "שם", ויעוין בפירוש הרב חביליו לסה"ב (סי"ח אצלו), דיליף כענ"ד בענין ז"א סוד "איש", אך חדד הבנת "שם" וזו לשונו "... ואם כך כמו שפירשתי שם זה איש, נתנו לבנו – זעיר אנפין כדי לעשות ממנו דירות נאות זו מזו, והוא בניין רחל וכ"ו, בית אחד וידוע כי אין בית אלא אשה, אשה יראת ה' היא וכ"ו".

עוד ראוי לדייק אשר למדנו לעיל במתניתיך, (מכ"ב), "... אני הוא שנטעתי אילן זה להשתעשע בו כל העולם, ורקעתי בו כל, וקראתי שמו כל שהכל תלוי בו, והכל יוצא ממנו והכל צריכים לו ובו צופים ולו מחכין".

עוד תני (מכ"ד) "... אמר להם למה הדבר דומה, למלך שקנה חפץ נאה ולא היה שלם ולא קרא עליו שם, אמר אשלימנו ואתקן בנו וחיבורו, ואז אקרא לו שם".

איברא מדיוק ביאור הגר"א בתנ"ב ולעיל מתמ"ט, עולה דאין "שם" בערך כ"ע וכל שכן באין סוף ב"ה, וא"ת דנקט דכח"ב לא נעדר מהם שם, י"ל דאה"נ אלא דיש לחלק בין כ"ע לבין סתם כתר, רוצה לומר דכ"ע כפי המבואר במ"ע, סוד עומק מחשבה דקב"ה בערך א"ס ב"ה והתם אין "שם".

אכן בתנ"ב תני "בראשית ברא אלהים אלהים חמש אתוון כחושבן ה', א"ד מן אדנ"י הכי סליק לחמש, ורזא רמלה ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה (בראש' ב'ו), תא חזי אתערותא צריכא מתתא לעילא, ולבתר והשקה את

כל פני האדמה, והשקה ו' איהו שקיו מעילא לתתא דאיהו נחל קדומים דאתמשך מן מוחא, והכי צריך לאתערא אתערותא בקדמיתא מאתתא ורזא דמלה אשה כי תזריע (ויקרא יב ב) ומיד וילדה זכר, נוקבא אדנ"י דכר יהו"ה, כד אקדימת ברתא שליט דכורא ואתעביד יאהדונה"י, ורזא דמלה יהו"ה אדנ"י חילי (חבקוק ג יט), וישם רגלי כאילות (שם), אילין אמה ותריין שוקין, ועל במותי ידריכני (שם) אילין אבהן, למנצח בנגינותי (שם) אילין כתר ואבא ואמא, מאי חילי תוקפא דכלא מלעילא, חילי חיל י' ודא אבא, תוקפא דיליה נביעו דלית ליה סוף".

נז' ניכרים דברי אמת דחתם בכח"ב, וחזר הדרש לשאול מאי חילי והרי פירשו לעיל, דהיינו הוי"ה ודנ"י סוד שילוב יאהדונה"י, ונובע מקרא "חילי" {ותלמודו ברמז הכי, מספרו נ"ח ובמ"ק = אחד}, ויש לומר דהיא הנותנת להשכיל בדרש, דהשתא מאיר לאשר דייק השמות ושילובן, ויעלה דאבא (חכמה) ואמא (בינה) בערך זו"ן בענין הזיווג, אך במדרגה הגבוהה יותר בסוד יציאת סדר אצילות כידוע.

על כל פנים היו"ד ודאי סוד חכמה, ואם כן ה"חיל" תוקפא דאבא ונביעתו להדיא קאי אין סוף יתברך, ושוב לא שייך בו שם דהוי ספירת כ"ע, ויהא נדון תוארו על דרך לימוד קוצו של י' כמבואר במס' מקומות בזהר, תיקונים, והכתבים הקדושים, כנלענ"ד להשיב וליישב השאלה, דיסוד זה שאין "שם" לא בכתר עליון וכ"ש בא"ס ב"ה, ראוי להיחקק על לב ומח העוסק בח"ן, דהוי יסוד האמונה ביחודו ית"ש, ואם לא די לחכימא יעיין היטב בביאור הגר"א התם, ואנן נדייק בקיצור אפס קצה מדבריו.

איברא בריש הביאור נקט דנידון הדרשה דתנ"ב אכן בערך אצילות, "תיקון נ"ב בראשית כ"ו", עתה מפרש אלקים דוייצר והתחלתו הוא ואד יעלה כ"ו כחושבן ה'. רוצה לומר ה' בתראה דהוי"ה, ונכלל בה מנין אותיות אלקים, וכמו שאומר לעיל ריש תיקון ל"ח, שהוא המאור הגדול בהוי"ה באצילות והמאור הקטן באלקים כבריאה, ואעפ"כ נכללת בה"א וכמו שאמרו כל זה בפ' בראשית

(כ' א').

עוד התם ביאר "נוק' א"ד כ"ו", משום שרוצה לפרש הפסוק ה' אדני חילי, דלא תימא דקאי אזיווג זו"נ והוא התערותא מעילא לתתא, אלא אולד שהוא זכר דכל ולד בין זכר בין נקבה הוא כלול מזו"נ, מ"נ ומ"ד, אלא שבזכר גובר הזכר ובנקבה

הנקבה, וזהו ה' אדני חילי דקאי אולד, ומפרש הקרא דהתעוררות שם מלמטה למעלה לכן ה' אדני חילי כמו שמפרש והולך".

איברא דיוק תלמודו מלמדנו כיצד לפרנס שם הוי"ה בשילוב שם אדני"י, למרות שעסקינן באו"א, דסו"ס מ"נ ומ"ד ערך כל הנהגה של זיווגים, וניחא נמי ביאור חילי עפ"י דרכנו בענ"ד.

השתא נילף ונדקדק חתימת ביאורו, כדי הארת השכלתנו "ועל במותי ידריכני אלין אבהן, למנצח בנגינותי אלין כתר ואו"א, דניצוח הוא בסליקותה בכתר, די התגזרת אבן די לא בידין, וכמו שאומר לעיל ריש תיקון יו"ד ושאר מקומות, והשיר הוא באבא כמו שאומר שם אז ישיר כד סלקא לגבי יו"ד עלאה אז ישיר, וכן באימא כמו שאומר שם ובזהר חדש שה"ש. "חיל יו"ד כ"ו", רוצה לומר שהזרע הוא כח אבא, דכורא, וחיל הכח שלו הוא מכתר נביעו דלית ליה סוף".

אכן אשר מכוון הגר"א לתיקון יו"ד, מדויק עד כמה רחוק כ"ע משם או כינוי, והרי סילוק בענין עליה ויש לדייק מהתם "מלא כל הארץ כבודו, והכי סליקת עד דלא אשכחין לה אתר, ושאלין מלאכין בגינה איה מקום כבודו להעריצו, ולא אשכחין לה שיעורא עד דאמרינן ברוך כבוד י"י ממקומו, בגין דסלקא ליה עד אין סוף דאיהו י' רישא ד'א".

נמצאנו למדים דאין ליחס לכ"ע וכ"ש לא"ס ב"ה, שם או כינוי, וכאמור יסוד זה מבואר בהרחבה ובענ"ד בעומק לקמן במ"ע, אמנם בפתח אליהו (הקדמה ב' לתיקונים) אומר "רבון העולמים אנת הוא עלת העלות סבת הסבות, דאשקי לאילנא בההוא נביעו וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא, דאיהו חיים לגופא ובך לית דמיון ולית דיוקנא מכל מה דלגו ולבר ובראת שמיא וארעא וכ"ו", ולא קרי ליה בשם אלא תואר נשגבותו יתברך, אך הואיל ומתיחס להוצאה לפועל של פרטים, שוב אי אפשר לדון ערך א"ס ב"ה, דאין יוצאים פרטים מ"אחד" כפי שביארנו בריש היד החזקה, מלבד בביאור הע"ח בענ"ד, אלא כ"ע נידון בענין אחד מגלה על אחד, כדי שכלל הפרטים יצאו ממנו, ועל כן נקט התם בהלכה כל הנמצא ביחיד, ולחריו כל הנמצאים ברבים, אך זה רק אחר שנקט מצוי ראשון והוא אכן בערך א"ס ב"ה, ועל כן הנמצא ביחיד יהא בערך כ"ע.

מדויק היסוד התם בהמשך "... ובר מנך לית יחידא בעלאי ותתאי, ואנת אשתמודע אדון על כלא, וכל ספירן כל חד אית ליה שם ידיע ובהון אתקריאו מלאכייא, ואנת לית לך שם ידיע דאנת הוא ממלא כל שמהן, ואנת הוא שלימו דכלהו, וכד אנת תסתלק {עליה} מינהון אשתארו כלהו שמהן כגופא בלא נשמתא.

הרי מבואר דסוד הספירה בערך כלי, ואין בכך רבותא ליודעי ח"ן, אלא דדיוק גופא ללא נשמתא מחדד אשר אנן מבקשים ללמד, דכל שם ענינו גילוי והסתרה כבגד ומלבוש, רוצה לומר דאשר בתוכו סוד עצמות כידוע, וזה ודאי לא מתגלה לעולם ואין ללמדו כדאיתא בחגיגה "במופלא ומכוסה וכ"ו", ועל כן לא יש דרך לאיזו בחינת "שם".

איברא חידוד עומק יסוד זה כפי שביארנו במכ"ד, דאפילו בסוד זיווג או"א התמידי לא יש שם לאימא עילאה, וזה ציטוט הביאור בענ"ד "איברא עד כדי כך רחוקה השכלת ענינה דשכינתא עילאה, שלא נתן לה עדיין שם, וכידוע רק לצורך כלל הנהגתו ית"ש צריך שם בענין הוי"ה יתברך, ובעסק יציאה לפרטים שמות וכנויים, כמו אלה-ים, א-ל-ש-די וכיוצא. על כל פנים ידוע דשם ענינו גילוי, והואיל ומחוברת עימו בסוד "אחד", שוב לא שייך ליתן לה שם ד"אחד" לא מתגלה לעולם", ודי לחכימא כדי השגה, דאין לעולם "שם" על איזו בחינה של רצונו ית"ש. אלא כאשר עוסק באיזו בחינה של הוצאה לפועל, בסוד קרא ישעיהו (פמ"ג ז) "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתו יצרתיו אף עשיתיו".

השתא משנתבאר "שם" בערך מלבוש בענין כלי, ואפילו בחינת גוף רוחני כדאיתא בהיכל א' היכל א"ק ש"ג סדר אצילות פ"ג (י"א). "כלל העולה כי הא"ס הוא נשמה לנשמה, והאציל ממנו אדם אחד הכולל כל העולמות כולם, שבחי' עצמות שבו שהם בחי' נרנח"י נקרא אדם קדמון, ובחי' הגוף שבו הוא עולם האצילות, ובחי' המלבושים הם ג' עולמות בי"ע שאינם רק עולם א' לבדו, והוא לבוש האצילות כולו שבין שלשתם אינם רק י"ם דוגמת י"ם דאצילות הנקרא גוף, וכ"ו, והכל נקרא עצמות כי כן א"ק שהוא בחי' כל העצמות, יש לו גוף זך שבו מתלבש עצמותו, כדי להתלבש אח"כ בגוף האמיתי שהוא אצילות".

אמנם א"ת דאצילות בשם אלו"ה הואיל ונידון כגוף לא"ק, אמאי לא קרי לא"ק בשם, הרי א"ק בחינת גוף לא"ס ב"ה כפי שמבואר התם "לכן אפי' הכלים דא"ק

נקרא עצמות, וכמו שהעצמות מלבד היות עקריותו בפנימיות הגוף, עכ"ז משלח פארות מאורו בכל איברי הגוף מבית ומחוץ ובתוך עובים להמשיך בו חיות, כן א"ק מאיר עצמותו בכל איברי הגוף דאצילות, ואותו אור נקרא א"ס בערך האצילות ונקרא עילת העילות של האצילות, אך במלבושים אין אור עצמות מתגלה לכן בי"ע אינם מבחי' אלהות אלא נקרא נבראים נוצרים נעשים".

יש לומר, דעד כמה שאצילות ענינה הוצאת הרצון העליון יתברך לפועל, כבר שייך אכן "שם" דהשתא עומד לגלות, ואית צורך להסתיר בהדי הגילוי, אך בערך א"ק בסוד כתר עליון כפי שאנן בענ"ד מבארים, וכמדוייק בדרש דאור א"ק קרי א"ס בערך אצילות עד כדי עילת העילות של אצילות, וכלל יחסי הגומלין של בחינת גוף ונשמה, הוי סוד אותה "מחשבה" עילאה שא"ס ב"ה מתלבש בה, בסוד קרא (ותהל' קד ב) "עֲטָה־אֹר פְּשֻׁלְמָה נוֹטָה שְׁמַיִם פְּרִיעָה".

אם כן לא יש דרך לקרוא שם לאשר נעלם לעולמי עולמים ולנצח נצחים, ואדרבא קרי לרצון העליון כנוי בערך דדיכרה תורה בלשון בני אדם, דהיינו "אדם" ולאפוקי מטעות מכנהו קדמון, ומכאן תפרק ספקות מורנו הרב חביליו במתניתין דילן, דביאורו נשאר בספק אם אדם גבוה מאיש או להפך, ורק בסוף הביאור נקט לשייך "אדם" לכח"ב, אך עדיין בלישנא ד"שמא" (ספק).

איברא עפ"י דרכנו ניחא טובא, דאין ספק ד"אדם" ערך עליון, אך בענין תואר לגילוי רצונו העליון ועדיין בערך עילת כל העילות ולא אמור להיגלות, ו"איש" יהא נידון כפי שלמדנו בריש הביאור מתמ"ט (פ"ה:) וביאור הגר"א יעויין, ונדייק לסיכום מעט "מרוב אונים דא כתר עלאה, ואמיין כח דא חכמה, מאי כח דיליה אימא עלאה {כינה} איש לא נעדר, איהו כללא דתלת ספירן, מאי איש י"י איש מלחמה י"י שמו, איש א' כתר עלאה י' חכמה ש' שרשא דאילנא דאיהי אימא עלאה תשובה ודאי".

בו נהירה החלוקה בין כח"ב בין אדם לאיש, דב"אדם" כאמור אין ולא תהיה איזו בחינת גילוי, הא ב"איש" ענין הכח"ב אותה הארה ושפע טוב הנזקק להוצאה לפועל, עד כדי תכלית העבודה דהיינו תשובה, ולכך תני במתניתין "שיין כולל כל העולם, ולמה שיין כולל כל העולם מפני שכתוב בה תשובה".

אכן בחתימה יש להאיר שעומק סוד "איש" הנהגת זו"ן (משפט), ו"אדם" כאמור
סוד א"ק יתב' ובהנהגת אריך אנפין (קדושה), ועלתה בענ"ד מעט הארה בביאור
מתניתין, וזה ית"ש יצילנו מטעות.

